

Jaarverslag schooljaar 2016-2017

Gemeenschappelijke Regeling schoolverzuim en
voortijdig schoolverlaten West Kennemerland

1 Inleiding

Al ver vóór onze jaartelling zei de filosoof Confucius: "Men moet zich in de jeugd een stok snijden, zodat men er in de ouderdom op leunen kan". De jeugd is de tijd om je voor te bereiden op het volwassen leven. Daarom is het belangrijk dat elke jongere zich optimaal ontwikkelt om een zelfstandige en volwaardige positie in de maatschappij te verwerven. Een belangrijk middel bij de optimale ontwikkeling van jongeren is scholing. Uiteraard geldt dat elke jongere dat op zijn of haar eigen niveau doet. Voor sommigen is dagbesteding het hoogst haalbare, voor anderen is dat werk, voor weer anderen is vervolgonderwijs en eventueel een startkwalificatiemogelijk. De medewerkers van het Leerplein streven ernaar, in samenwerking met ketenpartners in o.a. onderwijs, zorg en reïntegratie, te zorgen dat zoveel mogelijk jongeren hun recht op onderwijs verzilveren en op een passende plek terecht komen.

Het meerjarenbeleidsplan **Aanval op de Uitval! Regionale Agenda voor de Toekomst 2015-2018** is uitgangspunt voor de aanpak in de periode 2015-2018. Een aanpak die we samen met onze ketenpartners vorm geven en waarbij wordt ingespeeld op actuele ontwikkelingen en wijzigingen op aangrenzende beleidsterreinen. Het meerjarenbeleidsplan schetst ook de concrete ambities van het Leerplein: 20% minder verzuim in 2018 ten opzichte van het peiljaar 2013-2014 en 30% minder voortijdig schoolverlaters ten opzichte van het peiljaar.

Over de resultaten van de inspanningen van de leerplichtambtenaren en de RMC trajectbegeleiders en over het gevoerde beleid in het schooljaar 2016-2017 brengt het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Verzuim en Voortijdig Schoolverlaten van West-Kennemerland verslag uit in dit jaarverslag. De opbouw van dit jaarverslag volgt die van het meerjarenbeleidsplan en gaat specifiek in op de thema's (preventieve) verzuimaanpak, thuiszittersaanpak en aanpak van voortijdig schoolverlaten inclusief jongeren in kwetsbare posities.

> Omdat scholing werkt!

Ambitie 2018:

- 20% minder verzuim
- 30% minder voortijdig schoolverlaters

t.o.v. peiljaar 2013-2014

Definities

> **Leerplicht en Kwalificatieplicht**

Jongeren zijn leerplichtig vanaf de eerste schooldag van de maand volgend op hun 5^e verjaardag. Zij zijn dan volledig leerplichtig tot en met het schooljaar waarin zij 16 jaar worden. Daarna zijn zij nog kwalificatieplichtig tot hun 18^e verjaardag of zoveel eerder als zij een startkwalificatie behalen.

> **Startkwalificatie**

Een startkwalificatie is het niveau dat volgens de rijksoverheid nodig is om zonder problemen een zelfstandige positie in de maatschappij te verkrijgen. Concreet leveren een HAVO- of VWO-diploma of een diploma op MBO niveau 2 of hoger een startkwalificatie. Dat niveau is echter niet voor elke jongere haalbaar.

> **Voortijdig schoolverlaters**

Alle jongeren die tussen hun 12^e en hun 23^e verjaardag de school verlaten zonder in het bezit te zijn van een startkwalificatie worden voortijdig schoolverlaters genoemd. Dat geldt uiteraard niet voor degenen die zich

weer inschrijven voor een (kwalificerende) opleiding.

> **Ongeoorloofd verzuim**

Ongeoorloofd verzuim is de wettelijke term voor verzuim waarvoor geen geldige reden bestaat, in de volksmond ook wel spijbelen genoemd. Scholen moeten verzuim van meer dan 16 uur in vier weken voor alle jongeren tot 18 jaar melden bij leerplicht. Voor jongeren van 18 jaar en ouder geldt hiervoor geen wettelijke verplichting, maar in onze regio hebben we wel de afspraak dat dit verzuim gemeld wordt.

> **Thuiszitters**

Thuiszitters zoals die volgens de definitie van het Ministerie van OCW worden geregistreerd zijn leer- of kwalificatieplichtige jongeren die ingeschreven staan bij school en de school zonder geldige reden (bijvoorbeeld ziekte) vier weken of langer niet bezoeken. Ook absoluut verzuimers, kinderen en jongeren die niet staan ingeschreven bij een school, worden gezien als thuiszitters.

2 Het Leerplein

Het Leerplein is het regionale bureau leerplicht en RMC in de regio Zuid- en Midden-Kennemerland. Het bureau begon in januari 2014 als een samenwerking van 9 gemeenten. De samenwerking werd vastgelegd in een Gemeenschappelijke Regeling (GR) waarin taken op het gebied van leerplicht, voortijdig schoolverlaten en RMC en leerplicht- en RMC-administratie aan de faciliterende gemeente Haarlem werden gemandateerd. De gemeenten in Zuid-Kennemerland kozen ervoor om alle genoemde taken over te dragen aan het Leerplein. De gemeenten in Midden-Kennemerland hebben besloten de uitvoering van leerplicht lokaal te blijven doen, waarbij het meerjarenbeleidsplan (met lokale accenten) ook voor deze

gemeenten het kader vormt. Tot 1 januari 2017 namen in totaal negen gemeenten deel aan de GR. Per 1 januari 2017 is de gemeente Uitgeest uitgetreden uit onze regio en toegetreden tot een andere RMC-regio.

De totale vaste formatie van het Leerplein bedraagt aan de start van het schooljaar 2016-2017 17,3 fte, verdeeld over 22 personen. In de loop van het schooljaar zijn twee mensen die op projectbasis werden ingehuurd voor werkzaamheden in dienst gekomen vanwege uitbreiding van de vaste werkzaamheden. Daarmee is de totale formatie aan het einde van het verslagjaar **19,83 fte**, verdeeld over **24 medewerkers**.

De Gemeenschappelijke Regeling heeft een bestuur (gemeenschappelijk orgaan) bestaande uit de wethouders onderwijs van de deelnemende gemeenten. In het schooljaar 2016-2017 zijn dat de volgende bestuurders:

- Gemeente Beverwijk, dhr. Haydar Erol
- Gemeente Bloemendaal, dhr. Ton van Rijnberk
- Gemeente Haarlem, dhr. Merijn Snoek (voorzitter)
- Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, dhr. Raymond van Haeften
- Gemeente Heemskerk, dhr. Aad Schoorl
- Gemeente Heemstede, dhr. Sebastiaan Nieuwland
- Gemeente Uitgeest, dhr. Antoine Tromp (tot 1-1-2017)
- Gemeente Velsen, mevr. Annette Baerveldt (plaatsvervangend voorzitter)
- Gemeente Zandvoort, dhr. Gert Toonen (na het vertrek van Gerard Kuipers)

3 Visie Leerplein

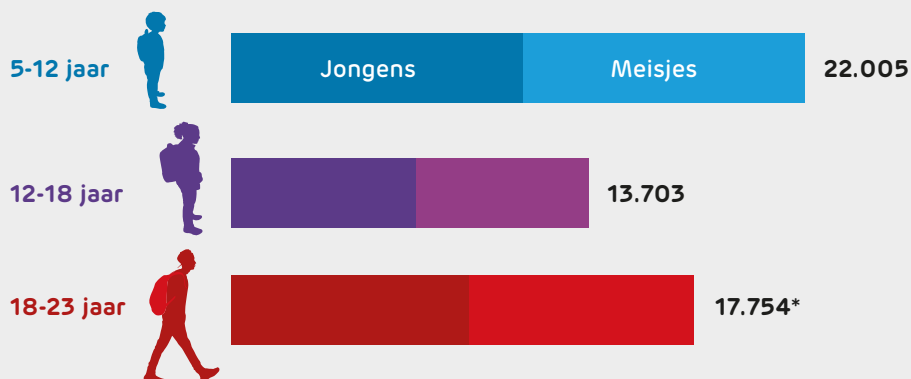
In de regio Zuid-Kennemerland wonen 35.708 jongeren van 5 tot 18 jaar, de leerplichtdoelgroep. In de regio Zuid- en Midden-Kennemerland wonen 17.754 jongeren van 18 tot 23 jaar, de RMC-doelgroep. Dit zijn potentieel de jongeren die vanuit het Leerplein begeleid worden. Wanneer we de verzuim- en uitvalcijfers afzetten tegen deze cijfers zien we direct ook dat het met veel jongeren goed gaat in het onderwijs. Slechts een beperkt aantal jongeren heeft extra begeleiding nodig om een diploma te behalen. Voor deze groep is specifiek beleid noodzakelijk om te voorkomen dat zij gaan verzuimen, thuiszitter of voortijdig schoolverlater worden.

1 In dit verslag wordt cijfermatig verantwoording afgelegd over de doelgroep 5 tot 23-jarigen. De aanpak in samenwerking met Werk en Inkomen is ook gericht op de doelgroep 23 tot 27 jaar. In de evaluatie jeugdwerkloosheid worden de cijfers over deze groep opgenomen (verschijnt februari 2018).

Regionale uitgangspunten

De regionale visie blijft, zoals verwoord in het Meerjarenbeleidsplan **Aanval op de schooluitval**, dat "in principe elke leerling van 5 tot 23/27¹ jaar een passend scholingsaanbod dient te ontvangen".

Potentiële doelgroep Leerplein schooljaar 2016-2017

totaal 53.462 leerlingen

* Zuid- en Middenkennemerland

Uitgangspunten voor het werk van de medewerkers van het Leerplein zijn dat het recht op onderwijs en de jongere centraal staan en dat er sprake moet zijn van een doorlopende leerlijn voor jongeren van 5 tot 27 jaar.

Recht op onderwijs

Het landelijk vastgestelde recht op onderwijs van jongeren en de zorgplicht van de schoolbesturen is onder andere vastgelegd in de nieuwe Wet Passend Onderwijs, de Leerplichtwet 1969 en de RMC wet- en regelgeving. De jongere staat centraal, maar de overheid en het onderwijsveld verwachten inzet en ook een directe betrokkenheid van ouders. Onderwijs is een recht en kan een jongere een beter toekomstperspectief bieden. Dit recht brengt echter ook verplichtingen met zich mee voor de jongeren en hun ouders.

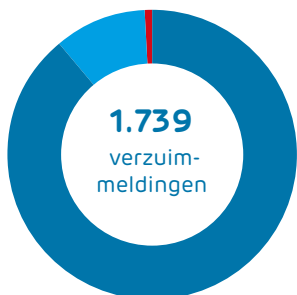
De schoolcarrière van de meeste jongeren begint op hun 4e jaar en kan doorlopen tot 27 jaar. Het onderwijsveld in de regio en het Leerplein hanteren de doorlopende leerlijn voor jongeren als uitgangspunt. Het Leerplein werkt dan ook voor de doelgroep jongeren vanaf de leerplichtige leeftijd tot 27 jaar. Hierbij is sprake van een naadloze overdracht van leerplicht naar RMC, waarbij er gewerkt wordt met specialisten die zowel voor 18- als 18+ jongeren kunnen werken.

Verzuimmeldingen schooljaar 2015-2016 en 2016-2017

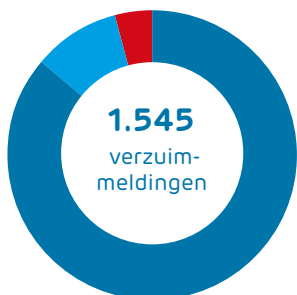
Schooljaar	5-12 jaar		12-18 jaar		18-23 jaar**		alle leeftijden	
	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17	15-16	16-17
Relatief verzuim	90	47	606	487	850	799	1.546	1.333
Luxe verzuim	111	88	69	63			180	151
Absoluut verzuim*	7	8	6	53			13	61
Totaal	208	143	681	603	850	799	1.739	1.545

* De grote toename in absoluut verzuim is het gevolg van verscherpte registratie. Zie voor een uitleg hierover Hoofdstuk 7, Thuiszitters.

** Zuid- en Middenkennemerland

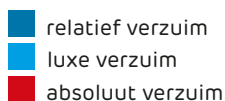

Schooljaar 2015-2016

Schooljaar 2016-2017

Een leerling dient de school te bezoeken volgens het rooster. Als hij/zij dat niet doet is er sprake van (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim. De leerplichtwet onderscheidt twee soorten ongeoorloofd verzuim: **absoluut verzuim** en **relatief verzuim**. Bij absoluut verzuim staat de jongere niet ingeschreven op een school zonder te beschikken over een vrijstelling van de inschrijvingsverplichting. Bij relatief verzuim gaat het om spijbelgedrag van een jongere, dat verschillende oorzaken kan hebben. Een specifieke vorm van relatief verzuim is **luxe verzuim**. Dit is verzuim rond de vakanties waarvoor door de directeur van de school geen toestemming heeft verleend.

4 Verzuimaanpak

Het wettelijk kader voor leerplicht rondom schoolverzuim is strak. Scholen zijn verplicht (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim van 16 uur in vier weken te melden bij de leerplichtambtenaar. Wij hanteren in onze regio in principe dezelfde stelregel voor het melden van verzuim van jongeren boven de 18 jaar. Hierbij is het risico op uitval en het niet behalen van het diploma uitgangspunt.

Soms gaat het bij ongeoorloofd verzuim gewoon om af en toe een uurtje spijbelen, uit balorigheid of omdat een bepaald vak of een docent "stom" is. Soms is dat ongeoorloofde verzuim een signaal van dieperliggende problemen. Zeker in dit soort gevallen is verzuim vaak een voorbode voor schooluitval. Dat is ook precies de reden dat wij het belangrijk vinden een verzuimende jongere zo snel mogelijk te spreken om te achterhalen wat de oorzaken van het verzuim zijn en om oplopen van het verzuim en schooluitval te voorkomen.

Werkwijze

Scholen voor voortgezet onderwijs (VO) en middelbaar beroepsonderwijs (MBO) melden al sinds 2007 via het verzuimloket van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). Vanaf het schooljaar 2016-2017 melden ook de scholen voor primair onderwijs (PO) via het verzuimloket van DUO. Binnen het Leerplein komen de meldingen centraal binnen bij de administratie en worden daar verder uitgezet naar de betreffende leerplichtambtenaar of RMC-trajectbegeleider.

Op grond van een verzuimmelding zal de leerplichtambtenaar of de RMC trajectbegeleider de jongere en/of zijn/haar ouders oproepen voor een gesprek. Indien nodig wordt bij de school geïnformeerd naar de achtergrond van de verzuimmelding. In het gesprek wordt geprobeerd de oorzaken van het verzuim te achterhalen. Indien nodig kunnen meerdere gesprekken plaatsvinden.

Qua afhandeling van het verzuim zijn er voor de leerplichtambtenaar op basis van de wetgeving verschillende mogelijkheden:

- Doorverwijzen naar of inschakelen van hulpverlenende instanties.
- Waarschuwing (ingeval van een eerste, lichte leerplicht-overtreding).
- HALT afdoening, werk- of leerstraf (bijvoorbeeld bij veelvuldig te laat komen).
- Proces verbaal inzenden naar het Openbaar Ministerie.

De RMC-trajectbegeleider heeft voor de afhandeling van verzuim van genoemde middelen feitelijk alleen de eerste tot zijn beschikking.

5 Preventieve activiteiten

In de regio Zuid- en Midden-Kennemerland proberen we preventief te handelen om verzuim zo snel mogelijk te stoppen en voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Daarvoor zetten we een aantal acties in.

Verzuimspreekuren

Het terugdringen van schooluitval begint met de bestrijding van verzuim in een vroeg stadium. Met vrijwel alle scholen voor voortgezet onderwijs en alle vestigingen van het MBO in de regio zijn dan ook afspraken gemaakt over het houden van preventieve spreekuren. Hier worden jongeren al door de leerplichtambtenaar of RMC-trajectbegeleider gesproken bij enkele uren verzuim, maar wel nadat de school zelf acties heeft ondernomen. In de praktijk wordt gewerkt met een gezamenlijke aanpak voor leerplicht en RMC.

Huisbezoeken

Huisbezoeken worden afgelegd bij jongeren vanaf 16 jaar, wanneer zij niet reageren op oproepen voor een (verzuim-) gesprek bij leerplicht of RMC. Deze activiteit wordt uitgevoerd door een tweetal RMC-trajectbegeleiders die proberen tijdens het huisbezoek in gesprek te gaan met de jongere en/of de ouders over opleiding en diplomering en mogelijke problemen die er de reden van zijn dat de jongere niet naar school gaat.

VSV-coach

In een samenwerking tussen het NOVA College en het Leerplein wordt door VSV-coaches extra inzet gepleegd voor verzuimende 18+-jongeren. De bedoeling is om het verzuim op het MBO, dat relatief hoog is, nog verder terug te dringen. De VSV-coaches spreken jongeren die:

- door de studieloopbaanbegeleider worden doorverwezen naar de VSV-coach, nog vóór een spreekuurgesprek heeft plaatsgevonden;
- na een spreekuurgesprek nazorg nodig hebben;
- na een spreekuurgesprek blijven verzuimen.

Jobcoach

Het percentage jongeren dat uitvalt door het niet hebben van een werkplek bij het gaan volgen van een BBL-opleiding (Beroeps Begeleidende Leerweg) was relatief hoog. Daarom is enkele jaren

geleden besloten jobcoaches in te zetten. Zij helpen jongeren, die geen leerwerkbaan kunnen vinden of deze verliezen tijdens de opleiding, bij het vinden van een werkgever. Zij bemiddelen naar een leerwerkplek of, voor jongeren van de Entree-opleiding, naar een baan.

Zomeracties

Jaarlijks schrijven wij de ouders van alle VMBO-examenkandidaten in onze regio aan om het belang aan te geven van een tijdige inschrijving van hun kind bij een vervolgopleiding. Met een VMBO-diploma op zak hebben deze jongeren immers nog geen startkwalificatie. Wij wijzen ouders op de verantwoordelijkheid van tijdig inschrijven en van inschrijven bij meerdere opleidingen vanwege het risico op niet-plaatsing. Daarnaast benaderen wij jaarlijks alle scholen voor VMBO met het verzoek om de vervolgbestemming van hun examenkandidaten aan onze administratie door te geven. Zo proberen wij de overstap naar het MBO intensief te begeleiden en te voorkomen dat jongeren tussen wal en schip vallen.

Na de zomervakantie werken de VSV-coaches nauw samen met medewerkers van het NOVA College. In het kader van de VSV-aanpak worden jongeren die bij het NOVA College in de klas zouden moeten zitten maar er niet zijn, opgebeld met de vraag waarom zij niet aanwezig zijn. Het doel is om jongeren waar mogelijk nog vóór 1 oktober terug te leiden naar school.

6 Sanctionerend optreden

Leerplichtambtenaren die een bevoegdheid hebben als Buitengewoon Opsporings Ambtenaar (BOA) mogen een HALT-verwijzing afgeven of een proces verbaal (PV) opmaken voor overtredingen van de leerplichtwet. Deze sanctionerende maatregelen kunnen alleen voor leer- en kwalificatieplichtige jongeren worden ingezet en behoren dus niet tot het instrumentarium van de RMC-trajectbegeleiders.

Een HALT-straf is altijd een leer- of taakstraf, waarbij de leerling moet aantonen zich aan gemaakte afspraken te kunnen houden. Lukt dat niet, dan wordt gesproken van een negatieve HALT-afdoening. In principe moet dan proces verbaal worden opgemaakt tegen de jongere. Wanneer proces-verbaal wordt opgemaakt gaat een zaak het strafrechtelijke circuit in. In geval van een proces verbaal tegen een jongere voor relatief verzuim kan een zaak in het uiterste geval op zitting komen voor de rechter. Vaker

Sanctionerend optreden schooljaar 2015-2016 en 2016-2017

	15-16			16-17		
Aantal BOA's	7			7		
	HALT	PV	Totaal	HALT	PV	Totaal
Relatief verzuim	49	52	101	44	26	70
Luxe verzuim		42	42		42	42
Absoluut verzuim	0	0	0	0	2	2
Totaal	49	94	143	44	70	114

wordt er een afdoening getroffen in een JOM-zitting (Jeugd Officiers Model). Een proces verbaal kan worden opgemaakt tegen de ouder van een kind of jongere en vanaf de 12^e verjaardag ook tegen een jongere zelf.

In het schooljaar 2016-2017 is een halvering te zien van het aantal opgemaakte processen verbaal voor relatief verzuim. Dat heeft o.a. te maken met de decentralisatie van de jeugdzorg, waarbij de gemeenten verantwoordelijk zijn geworden voor de gehele jeugdzorg, zowel het vrijwillig kader als het gedwongen kader. Hierdoor is meer aandacht gekomen voor het vroegtijdig aanbieden van passende zorg. De beschermingstafels (Veilig Thuis) zijn hier een voorbeeld van. Er wordt meer gezocht naar oplossingen in het civiele kader (vrijwillig en drang) dan in het strafrechtelijke kader.

Voor luxe verzuim van meer dan 1 dag wordt door de leerplichtambtenaar altijd proces verbaal opgemaakt, tenzij kan worden aangetoond dat er sprake is van overmacht. In geval van recidive (herhaling van luxe verzuim) wordt, ongeacht de duur van het verzuim, altijd proces verbaal opgemaakt.

7 Thuiszitters

In juni 2016 sloten de staatssecretarissen Dekker (onderwijs) en Van Rijn (volksgezondheid) een pact met de PO-Raad, de VO-Raad, het ministerie van Veiligheid en Justitie en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om het aantal thuiszitters omlaag te brengen. In het pact is o.a. geregeld dat er in regio's doorzettingsmacht zal worden vastgelegd. Ook moet een stappenplan voor het tegengaan van thuiszitten worden opgesteld door gemeenten en samenwerkingsverbanden, waarin preventie, samenwerken met de zorg en maatwerk voor kinderen een belangrijke rol spelen.

Met ingang van het schooljaar 2016-2017 is de definitie van thuiszitters aangepast. Onder deze definitie vallen twee groepen:

- leer- of kwalificatieplichtige jongeren die zijn ingeschreven op een school en deze school *ongeoorloofd* 4 weken of langer niet bezoeken (langdurig relatief verzuim)
- leer- of kwalificatieplichtige jongeren die niet staan ingeschreven op een school en geen vrijstelling van de inschrijvingsverplichting hebben vanuit de leerplichtwet (absoluut verzuim).

Werkwijze

Geen thuiszitterscasus is gelijk aan de andere. Er is bijna altijd sprake van meerdere problemen wanneer het zover komt dat een jongere de school gedurende langere tijd niet bezoekt. Van de leerplichtambtenaar wordt in dergelijke gevallen vaak maatwerk verwacht. Dat betekent soms dat een jongere (tijdelijk) minder uren naar school gaat, al naar gelang zijn/haar belastbaarheid. Soms is een oplossing moeilijk te vinden omdat bijvoorbeeld ouders en school een heel verschillend beeld hebben van de jongere en niet tot elkaar weten te komen. Aan de leerplichtambtenaar de taak om te laveren, wanneer nodig eisen te stellen en het recht op onderwijs van de jongere voor ogen te houden.

Aantal thuiszitters 2016-2017

	Zuid-Kennemerland
Aantal thuiszitters	113
> 3 maanden	89
Opgelost	39

Cijfers

De cijfers van thuiszitters zijn, door de gewijzigde definitie, niet vergelijkbaar met die van voorgaande jaren. Waar we in voorgaande jaren alle jongeren registreerden die meer dan vier weken afwezig waren van school, registreren we nu alleen nog de jongeren die *ongeoorloofd* vier weken of langer afwezig zijn. Daarnaast is er een groep bijgekomen, namelijk de jongeren die op enig moment in het jaar niet staan ingeschreven bij een school, de absoluut verzuimers.

Voor wat betreft de cijfers zien we dat het aantal langdurig relatief verzuimers wat afgenomen is. Hier gaat het om jongeren die *ongeoorloofd* langer dan vier weken niet naar school gaan. In dit cijfer zijn jongeren die (psychisch) ziek zijn niet opgenomen; bij hen is immers sprake van geoorloofd verzuim. Omdat we in deze nieuwe definitie met de daadwerkelijke kern van deze groep te maken hebben, met jongeren met meervoudige problematiek, is het aantal op te lossen zaken ook lager.

Kijken we naar het absoluut verzuim dan zien we dat dit aantal ten opzichte van voorgaande jaren gestegen is. Dat heeft te maken met een meer nauwgezette registratie. Staatssecretaris Dekker heeft namelijk aangegeven dat absoluut verzuim vanaf de eerste dag moet worden geregistreerd als zodanig en voor iedereen

die op enig moment in het schooljaar niet ingeschreven staat bij een school. In deze categorie zien we vooral een behoorlijk aantal 17-jarigen die te laat zijn met zich aanmelden bij een opleiding of die al snel uitvallen bij de opleiding en niet aansluitend met een andere opleiding kunnen starten.

Kijken we naar de totale groep van langdurig relatief verzuimers en absoluut verzuimers, dan komen we op een totaal aantal thuiszitters van 113 voor Zuid-Kennemerland en op een aantal van 59 voor Midden-Kennemerland. Daarbij zien we dat de grootste groep van de thuiszitters langer dan drie maanden niet naar school gaat; bij absoluut verzuim is deze groep relatief gezien groter dan bij langdurig relatief verzuim.

8 VSV-aanpak

en de aanpak jongeren in kwetsbare posities (jikip)

In 2016 heeft de minister vervolgmaatregelen aangekondigd om de risico's op uitval van bepaalde groepen te verkleinen en de waarborgen voor passende begeleiding te versterken:

- 1 Maatregelen voor het verbeteren van de aansluiting van VMBO, praktijkonderwijs (PRO), voortgezet speciaal onderwijs (VSO) op het MBO;
- 2 Maatregelen van extra maatwerk in Entree opleidingen en MBO 2;
- 3 Maatregelen voor een sluitend vangnet in de regio, waarbij de RMC regio als trekker wordt aangewezen.

Ad 1:

Met de schoolbesturen wordt overleg gepleegd over de intensivering van de uitvoering loopbaan- en beroepsoriëntatie om een betere aansluiting te bewerkstelligen tussen het VO en het MBO.

Ad 2:

Met het MBO in onze regio zijn specifieke afspraken gemaakt over het bieden van maatwerkoplossingen voor jongeren in de Entree-opleiding. Gedacht kan worden aan extra begeleiding of meer praktijkgerichte trajecten.

Ad 3:

Het sluitende vangnet proberen wij in de regio vorm te geven door de inzet van uitstroomtafels en het brede aanbod van maatregelen ten behoeve van jeugd (zowel 18- als 18*), re-integratie, onderwijs- en leerwerkeraanbod (zie onder het kopje Jongeren in kwetsbare posities)

VSV

Aanvullende VSV maatregelen

Per 1 januari 2017 is de regeling voor de bestrijding van voortijdig schoolverlaten (VSV) vernieuwd en van kracht, de Regionale Vervolgaanpak 2017-2021. De aanvullende VSV-maatregelen voor 2016-2017 e.v. zijn op grond van analyses van de regio gezien. In het najaar van 2016 heeft de RMC-regio met de schoolbesturen VO, de samenwerkingsverbanden VO, de schoolbesturen PRO en VSO en de besturen van de Regionale Opleidingencentra (ROC's) een aanvraag bij de rijksoverheid ingediend voor de financiering van aanvullende VSV-maatregelen. Deze aanvraag is gehonoreerd door het ministerie van OCW.

Het betreft de vier hoofdthema's: Plusvoorzieningen, Arbeidsmarkt-toeleiding, Keuzeondersteuning en Verzuimaanpak 18⁺. De aanvullende VSV-aanpak geldt vanaf 1 januari 2017 ook voor de zogenaamde oud-VSV-ers (jongeren zonder startkwalificatie die op de peildatum van 1 oktober niet zijn ingeschreven bij een opleiding).

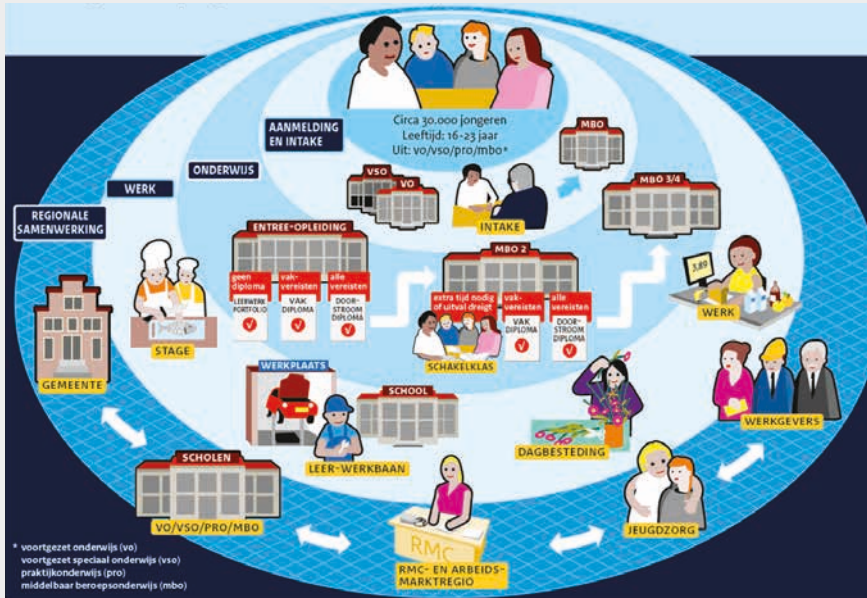
Jongeren in kwetsbare posities

Naast de doelgroep nieuwe VSV-ers worden ook extra maatregelen getroffen voor jongeren in kwetsbare posities (jijkp). Dit zijn jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt die vanwege een bijzondere thuissituatie, gedragsproblemen en/of specifieke leerbehoeften kwetsbaar zijn en een verhoogd risico lopen onge-diplomeerd uit te vallen uit het onderwijs. Uit de uitvoeringspraktijk blijkt dat de multi-problematiek waarmee jongeren te maken krijgen toeneemt. Uit landelijk onderzoek is bekend dat een derde van de voortijdig schoolverlaters "overbelast" is, d.w.z. te kampen heeft met meerdere problemen in de privé- of gezinssituatie. Deze groep is vooral te vinden in het VMBO, PRO, VSO en MBO 1. Ook zwerfjongeren, statushouders, tienermoeders, verslaafde en ex-gedetineerde jongeren behoren tot deze groep.

Uitstroomtafels

Voor de aanpak jongeren in kwetsbare posities) is in de uitvoering in het voorjaar van 2017 gestart met de zogenaamde uitstroomtafels waarin geprobeerd wordt voor jongeren in kwetsbare posities waarvoor geen directe vervolgbestemming is, een oplossing te vinden. Aan de uitstroomtafels nemen de zorgcoördinator van de school, reïntegratiepartners, zo nodig partners jeugdhulp en dagbesteding deel. Daarnaast is ook aantal medewerkers van het Leerplein betrokken.

Een vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie

Beleidsmatig is, ook in het voorjaar van 2017, gestart met een regioteam onder de bestuurlijke regie van de VSV stuurgroep. De RMC-coördinator is voorzitter van het regioteam.

Bedoeling is om vanuit de uitvoering te komen tot een structurele, aanvullende beleidsaanpak voor jongeren in kwetsbare posities in 2018 e.v., een Regionale Vervolgagenda.

Inventarisatie aanbod in de regio

Schoolbesturen en regio zetten diverse maatregelen en projecten in. Hiervan is een actueel regiobreed overzicht op het terrein van scholing, leerwerktrajecten, re-integratie en dagbesteding opgesteld. Op basis hiervan wordt nagegaan of er hiaten in het aanbod zijn en of er voorzieningen moeten worden bijgesteld of aangevuld. Dit wordt verwerkt in de genoemde Regionale Vervolgagenda.

Herplaatsingen RMC schooljaar 2016-2017

Herplaatsing naar	Oude VSV-ers (17-23 jr)	Nieuwe VSV-ers (17-23 jr)	Totaal
Scholing	65	401	466
Combi werk/leren		10	10
Trajecten	9	22	31
Voorzieningen	10	81	91
Subtotaal	84	514	598
Geen RMC/VSV	1	17	18
Werk	43	322	365
Niet herplaatst	46	259	305
Overig/onbekend			
Subtotaal	90	598	688
Monitoring kwetsbare jongeren		4	4
Nog in traject	10	180	190
Subtotaal	10	184	194
Totaal	184	1.296	1.480

Cijfers

De definitieve VSV-cijfers over het schooljaar 2015-2016² voor onze regio zijn in februari 2017 bekend gemaakt. Het aantal nieuwe VSV-ers in het schooljaar 2015-2016 bedroeg 577 (VO en MBO). Het percentage nieuwe VSV-ers voor onze regio bedraagt daarmee 1,9%, net iets hoger dan het landelijk gemiddelde van 1,7%. Dit heeft te maken met de randstedelijke problematiek zoals die zich in onze regio voordoet. Het resultaat over 2015-2016 is hiermee stabiel gebleven ten opzichte van het schooljaar 2014-2015.

Nieuwe VSV-ers naar soort onderwijs schooljaar 2015-2016

	Deelnemers	VSV-ers	VSV %
Voortgezet onderwijs			
Landelijk gemiddelde VSV	957.687	4.285	0,45%
Regio	22.671	156	0,69%
Middelbaar Beroepsonderwijs			
Landelijk gemiddelde VSV	388.581	17.927	4,61%
Regio	7.374	421	5,71%
VAVO			
Landelijk gemiddelde VSV	7.041	4.736	10,45%
Landelijk totaal			
Landelijk gemiddelde VSV	1.353.309	22.948	1,70%

2 De VSV-cijfers van het Ministerie, gaan over de volledige groep VSV-ers (12 tot 23 jaar). De meting van deze cijfers vindt plaats door het ministerie op de peildatum 1 oktober vanuit het systeem van DUO. Omdat de meting gedaan wordt op één dag is er sprake van een momentopname.

De groep VSV-ers bestaat uit leerplichtigen (12-18 jaar) en RMC-jongeren (18-23 jaar). Waar wij rapporteren over leerplicht doen we dat over de gehele groep van 5-18 jaar. Waar wij rapporteren over RMC doen we dat over de gehele groep van 18-23 jaar. Bovendien rapporteren wij over het gehele schooljaar, dat wil zeggen dat onze leerplicht- en RMC-cijfers aangeven hoeveel jongeren er gedurende het schooljaar verzuimd hebben, begeleid zijn, uitgevallen en herplaatst zijn.

Door de verschillen in meetsystematiek zijn de VSV-cijfers niet vergelijkbaar met de leerplicht- en RMC-cijfers zoals gepresenteerd in dit jaarverslag.

9 Vrijstellingen

Een leerplicht-specifieke taak is het afgeven van vrijstellingen. Omdat Nederland een leerplicht kent moet een jongere een vrijstelling hebben om de school niet te hoeven bezoeken. De Leerplichtwet onderscheidt vrijstellingen van inschrijving bij een school en vrijstellingen van geregeld schoolbezoek. Voor jongeren in de RMC-leeftijd gelden deze vrijstellingen niet. Zij hebben immers geen plicht meer om naar school te gaan.

Vrijstelling van de inschrijvingsverplichting

Er is een drietal gronden op basis waarvan ouders vrijstelling kunnen krijgen van de verplichting hun kind in te schrijven op een school of instelling. Deze vrijstellingen kunnen worden aangevraagd bij de leerplichtambtenaar.

- 1 Lichamelijke of psychische gronden (artikel 5 sub a)
- 2 Bedenkingen tegen de richting van de school (artikel 5 sub b)

- 3 Inschrijving bij een school in het buitenland (artikel 5 sub c)

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof) is mogelijk op twee gronden.

- 1 Specifieke aard van het beroep van een van de ouders (artikel 11f)
 - 2 Gewichtige omstandigheden (artikel 11g)
- In beide gevallen beslist de directeur over aanvragen die betrekking hebben op een periode tot en met tien schooldagen.

Aantal afgegeven vrijstellingen schooljaar 2015-2016 en 2016-2017

Wetsartikel	2015-2016	2016-2017
3a / 3b vervangende leerplicht	0	3
5 sub a vrijstelling, lichamelijke en psychische gronden	70	74
5 sub b vrijstelling, bezwaar tegen de richting van het onderwijs	5	12
5 sub c vrijstelling, schoolbezoek in het buitenland	39	36
11 sub g, verlof op grond van gewichtige omstandigheden	25	9
15 vrijstelling, volgen van ander onderwijs	19	19
gedoogconstructie	14	1
Totaal	172	154

Beleidskader

Omdat wij uitgaan van het recht op onderwijs voor alle jongeren kijken wij, samen met de hulpverlening en de samenwerkingsverbanden, naar de mogelijkheden die er zijn voor jongeren die in aanmerking zouden komen voor een vrijstelling op grond van artikel 5 onder a. In de regio wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van diverse onderwijszorgarrangementen.

Bij de aanvraag van vrijstellingen op grond van artikel 5 onder c wordt in principe een vrijstelling afgegeven voor een periode van één schooljaar, tenzij ouders kunnen aantonen dat hun kind in een jaar niet langer dan acht maanden in het buitenland verblijft. Wanneer het kind langer dan acht maanden in het buitenland is, dient het te worden uitgeschreven uit de Basisregistratie Personen (BRP).

Cijfers

In het schooljaar 2016-2017 zijn er in totaal 154 vrijstellingen afgegeven. Dat is iets minder dan in het schooljaar 2015-2016.

Dat heeft vooral te maken met het minder afgeven van vrijstelling op grond van artikel 11g o.a. door de terugloop van het aantal jongeren dat deelneemt aan projecten in het buitenland (PEL). We zien een lichte stijging in het aantal vrijstellingen op grond van artikel 5 onder a (lichamelijke of psychische ongeschiktheid) en een stijging in de vrijstelling op grond van artikel 5 onder b. Deze laatste dient altijd gehonoreerd te worden als de ingediende aanvraag aan alle voorwaarden voldoet.

10 Samenwerking met de keten

Onderwijs

De medewerkers van het Leerplein werken lokaal en regionaal intensief samen met ketenpartners. Het onderwijsveld in brede zin is dé ketenpartner voor leerplicht en RMC. Leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders zijn bij verzuim en dreigende uitval vanzelfsprekende partners in de multidisciplinaire teams (MDO's) die op scholen georganiseerd worden. Daarnaast zijn er goede contacten met zorgcoördinatoren in het VO, met mentoren, studieloopbegeleiders, schoolmaatschappelijk werkers en trajectcoaches op het MBO.

Zorg en Veiligheid

Ook met ketenpartners uit jeugd- en hulpverlening en uit de veiligheids- en justitiële keten wordt nauw samengewerkt:

- CJG coaches, GGD (schoolartsen), Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, de Jeugd- en Gezinsbeschermers, GGZ instellingen.
- Veiligheidshuis, HALT, Openbaar Ministerie (OM), nazorg ex-gedetineerden

Werk en Inkomen

Met name voor de jongeren in de 18+-leeftijd, maar ook voor 16-/17-jarigen uit het Praktijkonderwijs, het VSO of de Entree, wordt samengewerkt ten behoeve van toeleiding naar arbeid of dagbesteding. Het Leerplein werkt dan ook nauw samen met de afdelingen Werk en Inkomen van de diverse gemeenten, de Werkgeversservicepunten en re-integratiepartners uit de arbeidsmarkt-regio (IJmond Werkt!, Pasmatch, Agros).

Ook in het kader van de Participatiewet wordt nauw samengewerkt met de afdeling Werk en Inkomen. Een jongere met arbeidsvermogen die een uitkering aanvraagt in het kader van de Participatiewet heeft in zijn/haar zoektermijn van vier weken een gesprek met een van de RMC-trajectbegeleiders, die op basis daarvan

een scholingsadvies opstelt. Opleiding wordt namelijk gezien als voorliggende voorziening voor een uitkering. Voor jongeren van 18-23 jaar behoort dit tot de reguliere RMC taak, voor jongeren van 23-27 jaar is dit een extra taak.

Ook op het gebied van arbeid ligt de samenwerking met Leren en Werken en het Stagebureau. Zij zijn partners voor de jobcoaches van het Leerplein en het MBO die voor jongeren stageplekken, BBL-plekken en banen zoeken (o.a. op niveau 1).

Jongerenwerk en Sociale (wijk)teams

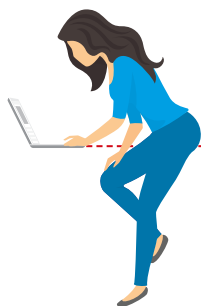
Specifieke samenwerking is er in de uitvoering voor jongeren die schulden hebben, voor zwerfjongeren, statushouders en leerlingen van de ISK (internationale Schakelklas). Steeds meer wordt ook door de medewerkers van het Leerplein samengewerkt met jongerenwerkers en de sociale (wijk)teams in diverse gemeenten.

Het beleid en de uitvoering van de transitie Wet Passend Onderwijs, de transities in het Sociaal Domein (Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), Participatiewet) en de aanpak door Justitie zijn alle van invloed op het te voeren beleid in de bestrijding van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

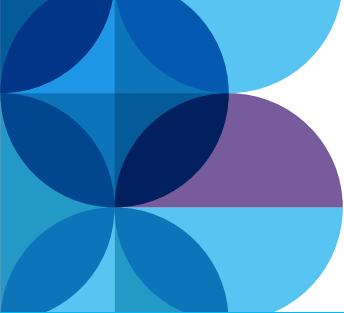
Conclusies

We kunnen de volgende conclusies trekken:

- De in dit verslag verwerkte cijfers geven aan dat we goed op weg zijn de doelstellingen uit het Meerjarenbeleidsplan Aanval op de schooluitval 2015-2018 (Agenda voor de Toekomst)³ te realiseren.
- Onder alle leeftijdsgroepen is sprake van een terugloop in het verzuim. Voor het Primair Onderwijs was het schooljaar 2016-2017 het eerste schooljaar waarin de meldingen digitaal via het verzuimloket van DUO gedaan moesten worden. Het is onbekend of dat van invloed is geweest op de hoogte van de cijfers.
- De resultaten op het gebied van de bestrijding van verzuim en VSV zijn weliswaar goed, maar er is wel een trend zichtbaar dat vaker sprake is van complexere problematiek bij jongeren. Dit betekent dat het werk voor de leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders zeker niet minder wordt. Wel is er steeds meer sprake van maatwerk.

3 Het streven is om in 2018 het verzuim met 20% te hebben teruggebracht ten opzichte van het schooljaar 2013-2014. Daarnaast willen we het aantal nieuwe VSV-ers met 30% omlaag brengen ten opzichte van het schooljaar 2012-2013. Bij dit alles moeten we rekening houden met het nieuwe streven van de rijksoverheid om in 2021 nog maar 20.000 nieuwe VSV-ers te hebben. Voor onze regio betekent dat 500 nieuwe VSV-ers in 2021.

Beleidspeerpunten

Op basis van het jaarverslag worden met het oog op alle ontwikkelingen de volgende beleidspeerpunten (in overleg met de ketenpartners) gecontinueerd:

- Verdere afstemming over de gevolgen van de wijzigingen van Passend onderwijs in PO, VO en MBO, Jeugdwet en Participatiewet (Sociaal Domein);
- Voortzetting van de geïntensiveerde verzuimaanpak voor 18+ jongeren;
- Voortzetting van de thuiszittersaanpak, mede op basis van nadere landelijke regelgeving en het landelijk Thuiszitterspact. Thuiszitters zijn een voortdurend onderdeel van de besprekingen met de samenwerkingsverbanden. Het Leerplein en de samenwerkingsverbanden trekken in het oplossen van thuiszitterscasuïstiek zoveel mogelijk samen op met de jeugdhulppartijen;
- Voortzetting van de VSV-aanpak en gerichte intensivering van extra maatregelen 2017-2021, in het bijzonder maatwerktrajecten voor jongeren in kwetsbare posities en uitbreiding naar de doelgroep oud-VSV-ers;
- Voortzetting van uitstroomtafels ten behoeve van jongeren in kwetsbare posities om gezamenlijk passende vervolgttrajecten te kunnen inzetten;
- Verdere afstemming van (inter-)regionaal onderwijs- en arbeidsmarktbeleid, met name voor jongeren in kwetsbare posities en oud-VSV-ers;
- Opstellen van een Regionale Vervolgagenda voor de periode 2018-2021

> Omdat
scholing
werkt!

Deelnemende gemeenten:

**Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en
Spaarnwoude, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen, Zandvoort**

T 023 - 5113660 **E** info@leerplein-mzk.nl www.leerplein-mzk.nl

POSTADRES Postbus 511, 2003 PB Haarlem